

ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ COVID-19 НА БАНКІВСЬКУ СИСТЕМУ УКРАЇНИ

Короленко Р.В.

к.е.н., доцент

Криворізький національний університет

Ухова І.М.

студентка

Криворізький національний університет

JEL classification: G21, I19

Сьогодні немає більш актуальної теми для обговорень в соціально-економічних сферах життя кожної країни, ніж поширення COVID-19. Рік тому Україна, відповідно до світових трендів, ввела карантин у зв'язку зі стрімким поширенням епідемії коронавірусу. Ці обмеження особливо торкнулися малого та середнього бізнесу, і, мабуть, ще досить довго окремі сектори української економіки будуть відчувати наслідки даного карантину. На фоні цих подій досить впевнено виглядає вітчизняна банківська система. В цілому наслідки кризових явищ не оминули український банківський сектор, однак критичною ситуація не стала, як наприклад у 2008 р. або 2014 р. Можна з впевненістю казати про те, що попередні реформи НБУ не були марними. Завдяки посиленню нагляду і безлічі посиленних у виконанні вимог - до капіталу, до управління, до різних внутрішніх процесів, банки гідно протистояли викликами, що були спричинені «коронакризою». Наявність обов'язкових антикризових планів дозволило миттєво перебудуватися і ні на день не припинити обслуговування клієнтів, навіть на самому початку жорсткого карантину.

Фінансово вплив пандемії можна прослідкувати у зниженні прибутковості банків. Для порівняння, фінансовий результат банківської системи України за 2019 р. склав 58,36 млрд грн, а за 2020 р. скоротився до 41,30 млрд грн. Загальне скорочення у відсотковому вираженні – 29,23%. Через всесвітню рецесію і карантин багато позичальників втратили частину доходу, а деякі навіть весь дохід. У відповідь банки масово реструктурували кредити і прискорили формування резервів. При цьому помірне погіршення якості кредитних портфелів банків не стало ударом для системи. За підсумками 2020 року більшість українських банків залишилися прибутковими - 65 з 73. Тільки один банк порушив нормативи достатності капіталу та ліквідності [1].

Слід зазначити, що попри фінансовий аспект, криза дозволила впровадити нові механізми верифікації клієнтів. Так, ЗУ «Про запобігання

та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 15 серпня 2020 р. передбачає, що банки можуть ідентифікувати клієнтів віддалено [2]. Раніше це робити можливо було тільки у присутності клієнта.

«Коронакриза» змусила банки впроваджувати управлінські рішення для адаптації до умов діяльності під час карантину. Приклади таких рішень відображено в табл. 1. Так, як бачимо з табл. 1, для підтримання бізнесу банки вводять для них кредитні канікули на час карантину, скасовують комісії за обслуговування, надають можливість більшість операцій виконувати онлайн тощо.

Таблиця 1

Адаптивні рішення українських банків під час карантину

Назва банку	Зміст рішень
ПриватБанк	<ul style="list-style-type: none"> - програми реструктуризації, кредитні канікули, розстрочки платежів по кредитах; - скасування комісії для підприємств, які користуються POS-терміналами банку і пішли на карантин; - зниження кредитних ставок на чверть.
Ощадбанк	<ul style="list-style-type: none"> - скасування комісії за користування POS-терміналами на період карантину; - кредитні канікули мікро- і малому бізнесу; - для нових клієнтів малого бізнесу безкоштовне користування POS-терміналами на період карантину.
ПУМБ	<ul style="list-style-type: none"> - реструктуризація кредитів постраждалих бізнесів, скасування штрафів і пені за несвоєчасне погашення кредитів МСБ, скасування перевірок; - припинення нарахування комісії за користування POS-терміналами.

Джерело: розроблено авторами на основі [3, с. 17]

Найбільш значущою подією для банківського сектору України є те, що банківські установи стали активніше рухатися у сторону діджиталізації, особливо приділяючи увагу онлайн-обслуговуванню та кібербезпеці. Наприклад, раніше увага акцентувалася на відділенні банку. Сьогодні акцент всіх банків змістився на поліпшення та розвиток власних мобільних додатків. Сервісних функцій стало більше, вони спростилися до одного кліка.

Таким чином, можемо констатувати, що у банків, безумовно, є багатоаспектні проблеми функціонування в світлі спалаху COVID-19. Позичальники і підприємства стикаються з втратою робочих місць, уповільненням продажів і зниженням прибутку, оскільки вірус продовжує

поширюватися по всьому світу. Клієнти банків перманентно в умовах пандемії шукають фінансову допомогу, а регулятори спонукають комерційні банки допомагати їм. Але попри всі наведені проблемні місця, як показала практика, банки гідно протистоять внутрішнім і зовнішнім ризикам їх діяльності, а це значить, що на даний момент ситуація в банківському секторі України є відносно стабільною.

Література

1. Наглядова статистика НБУ - Згруповані балансові залишки. Офіційний сайт Національного банку України : веб-сайт. URL: <https://bank.gov.ua/statistic/supervision-statist/data-supervision#1> (дата звернення: 10.04.2021).

2. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення : Закон України від 16.08.2020 № 361-ІХ. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> (дата звернення: 10.04.2021).

3. Боднар О. А., Паламарчук В. С., Гаврилов А. О. Аналіз стану ринку банківських послуг України в умовах пандемії. *Modern Economics*. 2020. №23(2020). С. 13-19. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V23\(2020\)-02](https://doi.org/10.31521/modecon.V23(2020)-02).

УДК 334.012

ОПТИМІЗАЦІЯ ФІНАНСОВОЇ АРХІТЕКТУРИ ПІДПРИЄМСТВ В НЕСТАБІЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ УМОВАХ

Короленко Р. В.

к. е. н., доцент

Гущин Б. М.

студент

Криворізький національний університет

JEL classification: G320; M100

Фінансова архітектура - це цілісна система управління капіталом, активами, грошовими потоками, інвестиціями та інноваціями, призначена для організації даного процесу на основі фінансового механізму та методів його реалізації [1]. Фінансова архітектура є гнучкою та динамічною системою по відношенню до факторів впливу зовнішнього середовища. Тобто, оптимізація фінансової архітектури дає можливість нівелювати економічні ризики та контролювати вплив змін ринку на